

Aranyrög vagy csillogó szemét?

Az internetes források kritikai értékelése

Az interneten található információkkal kapcsolatban két problémával kell szembenéznünk. Hogyan keressünk, és mit találtunk? Az első kérdéskörben több cikk is megjelent a TMT-ben az utóbbi időben. Jelen írás a megtalált információk kritikai értékelésével foglalkozik. A hagyományos nyomtatott, illetve az elektronikus publikálást összevetve számos különbség található, ami indokolja, hogy az interneten talált tartalmakat egyfajta fenntartással kezeljük. Néhány alapvető kérdés megválaszolása segíti a felhasználót, hogy eldöntse: aranyrögöt vagy szemetet talált. Példaként a Kempelen Farkas Hallgatói Információs Központ honlapját elemezzük.

Bevezetés

Az internethasználók száma dinamikus növekedést mutat [1]. A világ 2002. évi internetpopulációját 600-700 millióra becsülik (a népesség kb. 10%-a), s 2004-re 700-950 millióra prognosztizálják. Magyarország az európai listán meglehetősen hátul szerepel Szlovákia, Horvátország, Lettország és Görögország társaságában. Amíg a listavezető Izlandban a lakosság 79%-a, és például Csehországban 26%-a használja az internetet, addig nálunk ez a szám csak 12%. Számos nemzetközi [2] és hazai [3] program célja az internet használatának elterjesztése.

A fenti számok mutatják, hogy nem kevés embert érint a címben megfogalmazott kérdés. Ma már Magyarországon is egyre több formában és helyen tanítják az internet használatát, az információkeresés eszközeit és technikáit. Úgy tűnik azonban, hogy a tartalmak kritikai értékelésének fontossága még elsikkad. A téma irodalma hatalmas, bibliográfiája, bibliográfiái természetesen az interneten is megtalálhatók [4, 5]. A számtalan oktatási segédanyag és az interaktív oktató oldalak [6, 7, 8] létezése is azt mutatja, hogy a digitális írás-olvasás elsajátításának nagyon fontos része ez.

Információk nyomtatásban – információk a világhálón

A hagyományos, nyomtatott formában megjelenő művek megítélésében régóta létező, elfogadott kritériumok vannak. Ezek részben relevánsak az

internetes „művek” esetében is, másrészt új szempontokkal kell kiegészíteni őket. A kiindulópontot a kétféle információhalmaz összehasonlító elemzése adja. Rögtön le kell szögezni, hogy a tartalmi skála tekintetében nagy a hasonlóság, a szellemi ürességtől az irodalmon, művészeteken át a tudományos művekig, hirdetések, katalógusok, táblázatok, meghívók és plakátok, tankönyvek stb.

A különbözőségek már több pontban fogalmazhatók meg. Egyrészt a tartalmi skála két végpontja között nagyobb a változatosság, folyamatosabb az átmenet. Másrészt a reklámok, hirdetések mennyisége és beépülése sokkal nagyobb a hálón. Ráadásul ott sokkal nehezebb elkülöníteni, megkülönböztetni őket. Nagyon lényeges eltérés a két technológia között az internetes oldalak folytonos változása, nem állandó volta. Nyomtatásban a változtatás csak ritkábban, új kiadás esetén lehetséges. Ráadásul a változtatás jelzésének megvannak a bevett szabályai (kiadásjelzet). Az internetes dokumentumok sokkal változatosabbak, színek, képek, rajzok, hangok tömege jön a szöveggel együtt. Ez persze a számítógépes környezetben (hardver és szoftver) nehézséget, akadályt is jelenthet az „olvasónak”. Az interaktivitás lehetősége és a hipertextes szerkezet is új szempontként jelentkezik. A webhely készítőjének ismernie kell a keresőgépek működését ahhoz, hogy műve sokak által megtalálható legyen.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy amíg a nyomtatott művek megjelenését általában egy önálló szakma jól képzett képviselői, a kiadók végzik, addig a világhálón többnyire amatőr-

rök. A publikálás szakmai ismereteinek hiánya, a kiadó (nyelvi, tartalmi, formai, technikai) ellenőrző szerepének kiiktatása alaposabb szemrevételezést kíván az értékelőtől. Persze nem ismeretlen a magánkiadás a hagyományos, nyomtatott világban sem. Csakhogy annak költsége nem vethető össze az interneten való megjelenéssel. Így nem csoda, hogy sokkal több a magánkiadás a hálón.

Az internetes források kritikai értékelésének szempontjai

Jelen írás összeállításakor a már említett bibliográfiákból A. Smith [9] (Victoria University of New Zealand, Department of Library and Information Studies), H. N. Tillmann [10] (Director of Libraries, Babson College, Babson Park, Massachusetts), M. Engle [11] (IRIS Information Service Cornell University Library), J. Kapoun [12] (OKU Libraries Reference Services Division, Cornell University) publikációit dolgoztam fel részletesen. Ezenkívül áttanulmányoztam az LII (Librarian's Index to the Internet) kritériumrendszerét [13] is. A különböző szerzők szempontrendszere sokban hasonlít. Többnyire struktúrájukban van eltérés, valamint a hangsúlyokban. (Ez természetesen attól is függ, hogy egy hálózem egészét, vagy csak egy-egy tartalomoldalt, dokumentumot kívánunk minősíteni.) A következő vázlat A. Smith [9] rendszerét ismerteti, kisebb módosításokkal. Két * közé tettem azokat a kritériumokat, amelyek megítélésem szerint a nyomtatott dokumentumoknál nem alkalmazhatók, csak az internetes dokumentumoknál, vagy legalábbis azok esetében nagyon eltérően értelmezhetők, értékelhetők.

A tárgykör terjedelme

szélesség
mélység
időszak
formátum

Tartalom

kinek szól
pontosság, hitelesség
autoritás
kiadásjelzet
érvényességi idő
stabilitás
kivételesség
stílus
mutatók más dokumentumokhoz
kritika, recenzió

Grafikus és multimédiás design

Használhatóság

szükséges számítógépes környezet
elérhetőség
felhasználóbarát működés
kereshetőség
böngészhetőség, szerkezet
interaktivitás
költségek

Tekintsük át ezt a vázlatot kicsit részletezve!

A tárgykör terjedelme

Megadja-e a tárgykört explicite, pl. alcím vagy összefoglaló formájában?

Szélesség: A tárgykör minden szempontból le van fedve?

Mélység: Vázlatos, áttekintő vagy részletező?

Időszak: Milyen időtartamot ölel fel?

Formátum: Milyen típusú internetforrásokat tartalmaz (telnet, gopher, FTP)?

Tartalom

Az információ tényeket közöl vagy véleményeket? Eredeti, elsődleges információkat tartalmaz, vagy linkeket? Mindkettő hasznos lehet. A fontos az, hogy az oldal címéből kiderüljön, melyikre számíthat az „olvasó”.

Kinek szól: Középkiskolás diáknak, a téma szakértőjének, laikusoknak? Részletessége, stílusa megfelel a megcélzott rétegnek? E rétegnek van-e hozzáférési lehetősége a forrashoz?

Pontosság: Más forrásokkal való összehasonlítás révén ellenőrizhető a forrás hitelessége. Hasznos elgondolkodni azon, hogy milyen céllal tette hálóra a szerző az információkat.

Autoritás: Mennyire ismert az információt közreadó személy vagy szervezet? Megjelöl-e forrásokat, hivatkozásokat? Elérhető-e a szerző a felmerült kérdések tisztázása, vagy újabb ismeretek közlése céljából?

Kiadásjelzet: Első kiadás, vagy már egy átdolgozott változat, amely tükrözi az ismeretanyag változását, esetleg az „olvasók” igényeit, és kiküszöbölte a korábbi hibákat.

Érvényességi idő: Milyen gyakran frissítik, aktualizálják? Megadják-e az utolsó aktualizálás dátumát?

Stabilitás: Gyakran változik-e az oldal megjelenése, formája, szerkezete?

Kivételesség: Ezek az információk elérhetőek-e más formában is (másik weboldal, gopher,

nyomtatott, CD-ROM)? Ha igen, mi a kapcsolata vele: ugyanaz, frissített, bővített? A hálózaton a redundancia hasznos is lehet. Ha egy oldalt nem tudunk elérni, akár a webszerver, akár az adatátvitel, akár a felhasználói oldal problémái miatt, akkor az ismert alternatív oldal vagy egy tükrözés jól használható.

Stílus: Jóllehet a hipertext kapcsolatok és a multimédia fontos elemei a webnek, az információk nagy része még mindig szöveges formában található. Könnyű olvasni a szöveget? Jól felépített a szerkezete? Jól kiemelték-e a lényeges pontok?

Mutatók más dokumentumokhoz: Helyénvalóak-e a tartalom szempontjából a megadott mutatók? Rendszeresen ellenőrizték-e a kapcsolatok url címei?

Kritika, recenzio: Kritikai összefoglalások említik-e az oldalt? A témával foglalkozó más oldalak hivatkoznak-e rá?

Grafikus és multimédiás design

Ránézésre érdekes-e az oldal? Az alkalmazott audiovizuális hatások megfelelnek-e a tartalomnak és a célnak, vagy öncélúak? Növelik az oldal értékét, vagy elvonják a figyelmet a tartalomról?

Használhatóság

Ez az a terület, ahol a legnagyobb a különbség az internetes és a nyomtatott dokumentumok értékelésének kritériumai között.

Szükséges számítógépes környezet: Elérhető-e a dokumentum átlagos szoftver és hardver birtokában? Vannak-e speciális hálózati követelmények? Ha speciális szoftver is szükséges az oldal bizonyos elemeinek a megjelenítéséhez (pl. viewer), felkínálja-e annak szabad letöltését?

Elérhetőség: Szükséges-e jelszó? Megbízhatóan elérhető, vagy gyakran túlzsúfolt, esetleg ki van kapcsolva rendszeresen? Van-e helyi, vagy legalábbis közeli tükrözése?

Felhasználóbarát működés: Van-e help funkciója? Világosak-e az utasításai?

Kereshetőség: Felkínál valamilyen keresőgépet? Milyen operátorok használata lehetséges? Milyen tulajdonságok mentén engedi rangsorolni a találatokat?

Böngészhetőség, szerkezet: Logikusan szervezett a felépítése? Megfelel a szervezése a tárgykörnek (pl. történelmi forrásnál kronológiai)? Tartalmaz site map oldalt?

Interaktivitás: Grafikus interfészen keresztül, vagy parancssor üzemmódban oldja meg az interaktivitást? Ez összhangban van-e a tartalommal, és a megcélzott felhasználói körrel? Kihasználja-e ezen speciális eszköz által nyújtott lehetőségeket?

Költségek: A köztudatban ingyenesnek gondolt internetes forrásoknak is vannak költségeik. Az adatforgalomért fizető felhasználónak nem mindegy, hogy egy oldal feleslegesen sok képet tartalmaz-e. A webhely által szolgáltatott szellemi értékekért sok esetben fizetni kell. A könyvtárak régóta foglalkoznak fizetett online szolgáltatásokkal. Az internet világában azonban egyre növekvő az igény, hogy a véghasználó számára legyen az elérhető.

Ha az információért online módon kell fizetni, nagyon fontos szempont a biztonság.

A fizetett szolgáltatásnak van-e ingyenes limitált változata vagy kipróbálási periódusa? Ez nagyban segíti eldönteni az előfizetni vagy nem előfizetni dilemmát.

A Kapoun [12] által öt pontban leírt módszer a fenténél sokkal kevésbé részletes és alapos, de alkalmazása gyors és egyszerű. Segítségével könnyen eldönthető, hogy érdemes-e további időt szánni egy weboldal megismerésére, információinak elolvasására:

1. Az oldal jelöl-e meg szerzőt és intézetet, és ad-e kapcsolatfelvételhez információt (e-mail, cím, telefon)? (HITELESSÉG)
2. Kiderül-e a szerző beosztása, végzettsége? A domainnév oktatási, kormányzati, szervezeti háttérre enged következtetni? (AUTORITÁS)
3. Mi az oldal célja: informálás vagy reklámozás? (OBJEKTIVITÁS)
4. Mikor készült, mikor frissítették, élnek-e a mutatók? (AKTUALITÁS)
5. Megfelelően (ingyenesség, nincs különleges böngésző vagy egyéb szoftverigény) látható-e az oldal? (ELÉRHETŐSÉG)

A Kempelen Farkas Hallgatói Információs Központ honlapja (<http://www.hik.hu/>)

A Hallgatói Információs Központ (HIK) egy 21. századi multifunkcionális felsőoktatási információs központ, az Oktatási Minisztérium háttérintézménye. 2003. január 3-án nyitotta meg kapuit. Internetes megjelenése sokféle információt szolgáltató nagyobb tartalmi egység, ezért portálnak is szokták nevezni, jóllehet nem felel meg a T. Koch által

megfogalmazott kritériumoknak [14]. Nézzük elsőként a HIK honlapjának gyors értékelését.

1. Az oldal megjelöl-e szerzőt és intézetet, s ad-e kapcsolatfelvételhez információt (e-mail, cím, telefon)? (HITELESSÉG)

A nyitó oldalon rögtön látszik, hogy egy intézményről van szó. A mi a HIK? kérdés a HIK \Rightarrow Gyakran Ismételt Kérdések \Rightarrow Általános kérdéseknél jelenik meg. Célszerűbb lenne az intézményt bemutató rövid, lényegi információt a nyitó oldalon elhelyezni. A kapcsolatfelvételhez A HIK \Rightarrow Elérhetőségeink alatt találunk címet, telefon- és faxszámot, nyitvatartási időt és e-mail címet.

2. Kiderül-e a szerző, közreadó beosztása, végzettsége? A domainnév oktatási, kormányzati, szervezeti háttérre enged következtetni? (AUTORITÁS)

A domainnév nem ad információt a háttérre vonatkozóan. S a fentebb említett „rejtett” módon (a 4. rétegben) található az az információ, ami az autoritást leginkább alátámasztja. Tudniillik, hogy az Oktatási Minisztérium háttérintézménye a HIK. A honlapon található ismertető, írások szerzői ismeretlenek. A honlap jellegéből adódóan nem azt várom, hogy valamennyi oldalon név legyen, de a HIK munkatársainak és elérhetőségüknek a felsorolása növelné a kapcsolat személyességét és a bizalmat. A keresővel ugyan lehet találni egy, a HIK munkatársai című oldalt (<http://www.hik.hu/index.asp?r=1&c=100>), ez azonban üres.

3. Mi az oldal célja: informálás vagy reklámozás? (OBJEKTIVITÁS)

Az oldal megfogalmazott célja egyértelműen az informálás. Véleményeket csak a Hierarchyumban olvasható cikkek némelyike közül. Ennek ellenére nekem túlságosan reklámoz, mind megjelenésében mind tartalmában inkább egy folyóíratra emlékeztet. Cikkek, képek sokasága, bárhová is kattintunk. Az információ vagy szolgáltatás elvész a róla szóló ismertető és cikkek között. Például a *Kiegészítő szolgáltatások* \Rightarrow *Rendezvények, programok* oldalon arról értesülünk, hogy a HIK a diákélet egyik kulturális központjává kíván válni, hogy csilapítani akarja az egyetemisták és főiskolások kultúréhségét, de egyetlen rendezvényt sem találunk. Az EISZ-re lépve megint cikkekre bukkanunk. A bevezető ismertetésen túl a felhasználó számára igazán fontos és konkrét információ, például az ingyenes EISZ-tanfolyamok időpontja, vagy az adatbázis-szolgáltató ISI online tutorial címe csak meglehetősen sok idő ráfordításával található. Valamennyi cikket el kell olvasni.

4. Mikor készült, mikor frissítették, élnek-e a mutatók? (AKTUALITÁS)

Az oldalaknak csak egy részén találunk megjelenési időpontot. Frissítési dátummal nem találkozom! Tapasztalataim szerint a mutatók többsége él, de nem mindegyik. Például a már említett *Sitemap* \Rightarrow *Interaktív*, vagy a nyitó oldalon található Felsőoktatási linkgyűjtemény. Előfordul az is, hogy ugyanazon oldalra jutunk különböző helyekről indulva (*Alapszolgáltatások/Számítógép-használat és Alapszolgáltatások/Elektronikus tartalmakhoz való hozzáférés*).

5. Megfelelően (ingyenesség, nincs különleges böngésző vagy egyéb szoftverigény) látható-e az oldal? (ELÉRHETŐSÉG)

Az elérhetőség szempontjából semmilyen kritika nem érheti a HIK honlapját, ingyenes, semmilyen különleges szoftver használatát nem igényli. Ráadásul nagyon mértéktartó módon alkalmaz animációkat, így hamar betöltődnek az oldalak.

Összegezve, az oldal deklarált céljai alapján érdemes arra, hogy megismerjük, használjuk, bár az 5 pontból kettő esetében (autoritás, aktualitás) lehet kritikai megjegyzéseket megfogalmazni.

A részletes értékelési rendszert nem fogom lépésről lépésre követve alkalmazni, csak néhány további fenntartásomat adom közre. Egy magát Hallgatói Információs Központnak nevező intézmény által működtetett felsőoktatási portáltól elvárható néhány alapvető dolog.

- Ne csak a fizikailag létező intézményről, az ottani lehetőségekről adjon információt, hanem minden, a felsőoktatással kapcsolatosan elérhető hasznos ismeretet gyűjtsön össze (*A tárgykör terjedelme: szélesség*) és rendszerezve, valamint kereshető módon szolgáltatassa, ahogy ezt deklarálja is a <http://www.hik.hu/index.asp?r=3,77> oldalon („A HIK internetes portál struktúrájának kialakításánál elsődleges szempontnak tekintettük, hogy egy könnyen áttekinthető, rendkívül sok és lényeges információval szolgáló portállal segítsük a Hallgatói Információs Központban, illetve a hazai felsőoktatás minden területén való tájékozódást”). A nyitó lapon található felsőoktatási linkgyűjtemény egyetlen mutatót nem tartalmaz. Pedig számos van, mely a felsőoktatási lét mindennapjai számára fontos információkat tartalmaz. A teljesség igénye nélkül néhány javaslat: jogszabályok (felsőoktatási törvény, felvételi eljárás, diákhitel, nyelvvizsga, hallgatói térítések és juttatások stb.), intézmények (Oktatási Minisztérium, Oktatási Jogok Biztosának Hivata-

la, Magyar Ösztöndíj Bizottság, Nyelvvizsgáztatói Akkreditációs Központ stb.), könyvtári katalógusok (OSZK, Közelkat, WebKat stb.), tankönyv adatbázis, Nemzeti Periodika Adatbázis, más oktatási portálok (pl. Eduport), pályázatok (Pályázatfigyelő), és lehetne még hosszan sorolni.

- Az interaktivitás ne csak ígéret legyen, hanem működjön is (*Használhatóság: interaktivitás*). A site mapról elérhető *interaktív* 6-féle szolgáltatást is felsorol (Az én oldalam, HIK Fórum, Chat, Adunk a véleményére, Üzenőfal, SMS), de egyik sem működik. Még az sem, ami tényleg működik, csak ide elfelejtették bekötni. Ilyen a HIK Fórum, amely a nyitó oldalról és közvetlenül a site map alól elérhető.

A különösen praktikusnak tűnő helyfoglalás (<http://www.hik.hu/index.asp?r=89>) is szerkesztés alatt áll, tíz hónapja. Az *Ügyfélszolgálat* kínálatát olvasva ismét reménykedni kezd az érdeklődő, hiába. A *Felsőoktatási Információs Pont* napi 12 órában tehetjük fel a felsőoktatási léttel kapcsolatos kérdéseinket a helyszínen, telefonon és e-mailben (napi 12 órában!). A nap 24 órájában rendelkezésre álló internetes tudásbázist ígérnek. Én nem találtam. Hol itt a 21. század technológiája?

- Ne legyenek üres oldalak, szakmailag korrekt ismereteket adjon (*Tartalom: pontosság*). A tartalom korrektségével kapcsolatos hiányokat érzem a legsúlyosabb mulasztásnak. Az autoritás alapján fel sem merül a felhasználóban, hogy kételkedjen. Az üres oldalakról már tettem említést korábban is. Ez bosszantó, de legalább nem félrevezető. Ellenben a szakmai hibák és értelmetlen mondatok az EISZ bővebb ismertetésében [15] félrevezetőek, és ezért sürgősen javítandók!

Csak néhányat említek a sok közül. Nem igaz, hogy a „Web of Science ... a legtöbb folyóiratot tartalmazó ... elektronikus bibliográfiai tudományos adatbáziscsomag”. A folyóiratokat ugyanis nem tartalmazza, hanem feldolgozza, ahogyan az a szolgáltató ISI ismertetőjéből is kiderül „bibliographic information gathered from thousands of scholarly journals”.

Nem igaz, hogy „Az egyetlen adatbázis, mely tudományos szempontok szerint rendszerez, valamint sokoldalú keresést biztosít.” Az ISI-nek is számos további adatbázisa van (Current Contents Connect, Derwent Innovation Index stb.), melyek tudományos szempontok szerint rendszereznek, és sokoldalú keresést kínálnak.

A többi szolgáltatóról nem is beszélve, például a Chemical Abstract Service 1907 óta kivonatolja és indexeli a kémia és a hozzá kapcsolódó tudományterületek szakirodalmát. Rosszak az adatbázisadatok a Science Direct vonatkozásában is. Ha már nem frissítik az ismertetőt, legalább készítésének dátumát illetet volna feltüntetni. A már idézett url cím 1450 folyóirat 1,5 millió teljes szövegű cikkének 4 évre visszamenőleges hozzáféréséről beszél. Ezzel szemben ma 1800-nál több folyóirat 5 millió cikkét (belépve az EISZ-be a Science Direct szolgáltatói oldal [16] számlálója szerint 2003. október 27-én pontosan 5 181 581) 1997-ig visszamenőleg tartalmazza az adatbázis. S ez ráadásul nem egyezik meg az előfizetett adatbázis-tartalommal, amelyet az EISZ révén mi használunk. Az oldal tartalmi hibáinak a felsorolása tovább folytatható.

- Professzionális keresési lehetőséget biztosítson (*Használhatóság: kereshetőség*). A HIK oldalainak kereshetősége nem igazán jó. Igaz sokat javult a sugó funkció megjelenésével. Kár, hogy az meglehetősen szűkszavú, nem tér ki olyan alapvető dolgokra, mint a csonkolás, a helyettesítő karakter, vagy a kis- és nagybetű megkülönböztetése. Csonkolni lehet, de tapasztalataim szerint helyettesítő karaktert nem ismer. A találatok egy része nem ritkán üres oldalra mutat, feltehetően rosszul van bekötte. Például a tanfolyam szót begépelve, szűkítés nélkül 29 találatot kapunk, ebből 13 üres.

Jelen írásnak nem célja az internetoktatás gyakorlatának és irodalmának áttekintése. Csak arra akarja felhívni a figyelmet, hogy nem elég a keresés eszközeit, technikáit elsajátítani. Legalább annyira fontos a tartalmak kritikai értékelése. Ehhez kíván gyakorlati segítséget adni. Számos lehetőség nyílik ma már e tudás elsajátítására. Az általános és a középiskolai informatika órákon a számítástechnika és könyvtárhasználat témán belül, a könyvtárak internettanfolyamain, vagy akár az internet segítségével önállóan is.

A bevezetésben említettek közül az Európai Unió DESIRE programjának részeként készült „Internet detektív” [6] oktatócsomagot emelem ki. Angol, francia és holland nyelvű változata is van, ingyenes regisztrálás után bárki használhatja. A diákoknak szóló interaktív tutorial mellett a tanár munkáját segítő ábrákat, oktatási segédanyagot és feladatokat is tartalmaz. Egy off-line változat is letölthető, így internetkapcsolat nélkül is tanítható, tanulható az internetes oldalak minőségének értékelése.

Irodalom

(Valamennyi mutató utolsó hozzáférési időpontja: 2004. január 13.)

- [1] CyberAtlas staff: Population Explosion, 2003. szeptember 22. http://cyberatlas.internet.com/big_picture/geographics/article/0,1323,5911_151151,00.html
- [2] Például: DESIRE Project (Development of European Service for Information on Research and Education). <http://www.desire.org/>
- [3] Például: PULMANweb Magyarország (Public Libraries Mobilising Advanced Networks). <http://www.pulman.oszk.hu/index.html>
- [4] AUER, Nicole J.: Bibliography on evaluating web information. <http://www.lib.vt.edu/research/evaluate/evalbiblio.html>
- [5] SMITH, A.: Evaluation of information sources, The World-Wide Web Virtual Library. http://www2.vuw.ac.nz/staff/alastair_smith/evaln/evaln.htm
- [6] Internet Detective. <http://sosig.ac.uk/desire/internetdetective.html>
- [7] HENDERSON, J. E.: ICYouSee. <http://www.ithaca.edu/library/Training/hott.html>
- [8] The Ohio State University Library, net.TUTOR. <http://gateway.lib.ohio-state.edu/tutor/les1/>
- [9] SMITH, A.: Criteria for evaluation of internet information resources, 1997. http://www2.vuw.ac.nz/staff/alastair_smith/evaln/index.htm
- [10] TILLMANN, H. N.: Evaluating Quality on the Net, 2003. <http://www.hopetillman.com/findqual.html>
- [11] ENGLE, M.: Evaluating Web Sites: Criteria and Tools, 2003. <http://www.library.cornell.edu/okuref/research/webeval.html>
- [12] KAPOUN, J.: Five criteria for evaluating Web pages, 1998. <http://www.library.cornell.edu/okuref/research/webcrit.html>
- [13] lii.org selection criteria. <http://lii.org/search/file/pubcriteria>
- [14] KOCH, T.: Quality-controlled subject gateways: definitions, typologies, empirical overview. = Online Information Review, 24. köt. 1. sz. 2000. p. 24–34.
- [15] Elektronikus Információszolgáltatás. http://www.eisz.hu/eisz_hik/j43d03_20020307.html
- [16] Elsevier Science Direct. http://www.eisz.hu/eisz_hik/wmain02.php

Beérkezett: 2003. X. 31-én.

A digitális szakadék

A világ lakosságának több mint 80%-a nem hallott még tárcsahangot, nem beszélve a web kereséséről. Az információhoz hozzáférők és hozzá nem férők között nő a szakadék. Az ENSZ főtitkára, *Kofi Annan* szerint a világ szegényeinek kizárása az információs forradalomból éppen olyan gond, mint a munkahely, az otthon, az élelmiszer, a víz és az egészségügy hiánya. Az IFLA szervezete és intézményei szerint „szerény” információtechnikai beruházással, oktatással megváltoztathatják a szegények számára hozzáférhető információt. Az ENSZ Információ Társadalma csúcstalálkozóját 2003 végén rendezik meg, amely elsősorban a digitális szakadékkal foglalkozik.

/Information World Review, 194. sz. 2003. szeptember, p. 10./

(R. P.)

A londoni Times 1880-ig visszamenőleg

A Gale cég folytatja a londoni *Times* napilap archiválási célú digitalizálását. A napilap visszamenőleges számai 1880-ig állnak immár elektronikusan az olvasók rendelkezésére. A 20. század híreinek milliói olvashatók és kereshetők online, beleértve a hirdetéseket is. A napilap digitalizálása kétéves projekt keretében történik, amelynek befejezésekor a *Times* teljes anyaga, a nyomtatott kiadvány valamennyi száma 1785-től 1985-ig online is elérhető lesz.

További információ: www.gale.com

/Information Retrieval and Library Automation, 39. köt. 2. sz. 2003. p. 10./

(R. P.)

Kedves Olvasóink !

A következő alkalommal
összevont lapszámmal jelentkezünk.

